

شان پاتریک مودانو فرانسوی

و ہنر داستان نویسی

مؤلفان:

ڈاکٹر حفصہ

(خصوصیت علمی و استادِ اسلامیہ - جامعہ اسلامیہ)

نسرین حفصہ

ہم کی کانفرنس

انتہات امید

بہ انسان حاکم و مکر و قلم

سرشناسه: جعفری، ناهید.
 عنوان و نام پدیدآور: ژان پاتریک مودیانو فرانسوی و هنر داستان نویسی / مولفان ناهید جعفری، نسرين درويشي.
 مشخصات نشر: تهران: امید مجد، ۱۳۹۴.
 مشخصات ظاهري: ۱۱۴ ص.
 شابک: ۴۰۰۰ ریال ۶۳-۷۹۱۵-۹۶۴-۹۷۸ :
 وضعیت فهرست نویسی: فیبا
 یادداشت: کتاب درباره نویسنده فرانسوی ژان پاتریک مودیانو و معرفی او و توضیح ویژگی های داستانی اوست.
 یادداشت: کتابنامه: ص. ۱۳۱.
 موضوع: مودیانو، پاتریک، ۱۹۴۵ م. -- نقد و تفسیر
 موضوع: داستان های فرانسه -- قرن ۲۰ م. -- تاریخ و نقد
 موضوع: داستان نویسان فرانسوی -- قرن ۲۰ م. -- نقد و تفسیر
 موضوع: داستان -- تاریخ و نقد
 شناسه افزوده: نسرين، ۱۳۴۹، مؤلف، کارشناس ارشد ادبیات فارسی، ۹۱۲۱۲۰۴۷۳۵.
 رده بند کنگره: ۸۱۳ ی ۴ / PQ۲۶۸۱
 رده بند دهه: ۸۴۳/۹۱۲
 شماره کتاب شناسی ملی: ۴۱۳۷۷

عنوان: ژان پاتریک مودیانو فرانسوی و هنر داستان نویسی
 مؤلفان: ناهید جعفری (آهنگار)، نسرين درويشي (مترجم)
 ناشر: انتشارات امید مجد
 چاپخانه و صحافی: مؤسسه نشاط
 قیمت: چهار هزار تومان
 نوبت چاپ: اول، پاییز ۱۳۹۴
 تیراژ: دویست نسخه
 شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۷۹۱۵-۵۶۴-۱

آدرس: تهران، صندوق پستی ۱۵۵۸-۶۵

تلفن و دورنگار: ۰۲۲۰۶۵۵۶۹

Www.OmidMajd.Com

Info@OmidMajd.Com

بنام کی کافیه از عدم

انتشارات امید مجد

بر انسان عطا کرد فکر و قلم

فهرست مطالب

۱۱		مقدمه
۱۵		فصل اول
۱۵		داستان، عناصر داستانی
۱۶		«تعاریف»
۱۶		ادبیات داستانی
۱۶		داستان
۱۷		«انواع داستان»
۱۷		داستان کوتاه
۱۹		داستان بلند
۱۹		قصه
۲۲		پیدایش قصه
۲۶		مختصات کلی قصه‌ها
۲۶		قصه‌های عامیانه
۲۷		نثر قصه‌های عامیانه
۲۸		ویژگی‌های عمده‌ی قصه‌های عامیانه
۳۲		رمانس
۳۳		رمان
۳۵		«عناصر داستان»
۳۵		پیرنگ

۳۶	گره افکنی
۳۶	حالت تعلیق (هول و ولا)
۳۶	بحران
۳۷	نقطه‌ی اوج (بزنگاه)
۳۷	گره گشایی
۳۸	شخصیت و شخصیت‌پردازی
۳۹	انواع شخصیت از نظر ساختار روایی
۳۹	انواع شخصیت از نظر شکل ظهور در داستان
۴۱	حقیقت‌مندی
۴۲	درون‌مایه
۴۳	انواع درون‌مایه
۴۳	درون‌مایه
۴۴	موضوع
۴۴	موضوع داستان
۴۵	زاویه دید
۴۵	انواع زاویه دید
۴۶	صحنه و صحنه‌پرداز
۴۶	وظایف صحنه
۴۷	اجزاء صحنه
۴۷	گفتگو
۴۸	فواید گفتگو
۴۸	انواع گفتگو
۴۹	سبک
۵۰	لحن

۵۲..... فضا و رنگ

۵۲..... نماد و نمادگرایی

۵۵..... معرفی نویسنده و آثارش

۵۶..... «زندگینامه‌ی پاتریک مودیانو»

۶۱..... «کتاب‌شناسی نویسنده»

۶۳..... - فداهای ساخته شده براساس آثار پاتریک مودیانو:

۶۴..... - جوار بدست آمده از آثار مودیانو:

۶۶..... «تحلیل آثار مودیانو»

۷۳..... نثر مودیانو

۷۷..... تجزیه و تحلیل آثار

۷۸..... «تحلیل کتاب بی‌راه»

۷۸..... خلاصه‌ی کتاب بی‌راه یا بولوارهای کمری

۸۰..... «بررسی عناصر داستان در کتاب بی‌راه یا بولوارهای کمری»

۸۰..... طرح (پیرنگ)

۸۱..... گروه افکنی

۸۲..... حالت تعلیق (هول و ولا)

۸۲..... بحران

۸۳..... نقطه‌ی اوج

۸۳..... گروه‌گشایی

۸۴..... «بررسی بافت»

۸۴..... شخصیت و شخصیت‌پردازی

۸۵..... شخصیت‌های اصلی مرد در داستان بی‌راه

۸۷		شخصیت اصلی زن در داستان بی‌راه
۸۸		شخصیت‌های فرعی مرد در داستان بی‌راه
۸۹		شخصیت‌های فرعی زن در داستان بی‌راه
۸۹		حقیقت‌مانندی
۹۰		درون‌مایه
۹۰		موضوع
۹۱		زاوایای دید
۹۱		صحنه و صحنه‌پرازی
۹۳		زمان و مکان
۹۳		گفتگو
۹۶		سبک
۹۷		لحن
۹۸		فضا و رنگ
۱۰۱		«تماد»
۱۰۲		«تحلیل کتاب خیابان بوتیک‌های خاموش»
۱۰۲		خلاصه‌ی کتاب خیابان بوتیک‌های خاموش
۱۰۵		«بررسی عناصر داستانی در کتاب خیابان بوتیک‌های خاموش»
۱۰۵		طرح
۱۰۶		کشمکش
۱۰۷		گره‌افکنی
۱۰۸		تعلیق
۱۰۹		بحران
۱۰۹		نقطه‌ی اوج
۱۱۰		گره‌گشایی

۱۱۱	«بررسی بافت»
۱۱۲	شخصیت و شخصیت‌پردازی
۱۱۲	
۱۱۲	شخصیت اصلی مرد در داستان خیابان بوتیک‌های خاموش
۱۱۵	شخصیت‌های اصلی زن در رمان خیابان بوتیک‌های خاموش
۱۱۶	شخصیت‌های فرعی در رمان خیابان بوتیک‌های خاموش
۱۱۶	حقیقت‌مانندی
۱۱۲	درون‌مایه
۱۱۳	موضوع
۱۱۳	زاویه‌ی دید
۱۱۵	زمان و مکان
۱۱۶	صحنه
۱۱۷	گفتگو
۱۱۹	سبک
۱۱۶	لحن
۱۱۲	انواع لحن در رمان خیابان بوتیک‌های خاموش
۱۱۵	فضا و رنگ
۱۱۷	نماد
۱۱۸	«تحلیل رمان مرا نگین کوچولو می‌نامیدند»
۱۱۸	خلاصه‌ی کتاب مرا نگین کوچولو می‌نامیدند
۱۴۰	«بررسی عناصر داستانی در کتاب "مرا نگین کوچولو می‌نامیدند"»
۱۴۰	طرح
۱۴۱	کشمکش
۱۴۲	گرافیکی

۱۶۳	 تعلیق
۱۶۵	 نقطه‌ی اوج
۱۶۶	 گره‌گشایی
۱۶۶	 بررسی بافت
۱۶۷	 شخصیت و شخصیت‌پردازی
۱۶۷	 شخصیت‌های اصلی مرد در رمان "مرا نگین کوچولو می‌نامند"
۱۷۰	 شخصیت‌های فرعی زن و مرد در رمان "مرا نگین کوچولو می‌نامیدند"
۱۷۱	 حقیقت و مادی
۱۷۲	 درون‌مایه
۱۷۳	 موضوع
۱۷۳	 زاویه دید
۱۷۴	 صحنه و صحنه‌پردازی
۱۷۵	 زمان و مکان
۱۷۶	 مکان
۱۷۷	 گفتگو
۱۷۱	 سبک
۱۶۱	 لحن
۱۶۳	 فضا و رنگ
۱۶۴	 نماد

مقدمه

تحلیل و بررسی آثار داستانی معاصر، از جهات مختلف از جمله شناخت عناصر داستانی، بررسی زبان و هم چنین، گذری کوتاه بر فرهنگ و شرایط اجتماعی هر دو ضرورت دارد. وجود عناصر داستانی باعث شکل گیری داستان و تشکیل ساختار آن می شود؛ هر داستانی باید از این عوامل بهره مند باشد تا آن داستان منسجم و برای خواننده قابل قبول باشد؛ البته در همه داستان ها این عناصر قابل اجرا نیست؛ اما دست کم چند مورد از این عناصر حضور دارد. اصلی ترین عناصر داستانی آثار پاتریک مودیانو فلسفه هویت و حافظه و اگر دقیق تر بررسی شود، ضعف هویت و فقدان حافظه است. اختلال شخصیت قهرمانان در اکثر رمان های این نویسنده فیزیکی به چشم می خورد و شخصیت در آثار مودیانو بسیار حائز اهمیت است به خصوص شخصیتی نامکان که توسط نویسنده ی بسیار زیبا به تصویر کشیده می شود و درون مایه ی داستان های ایشان با دوربین تیز و ریزبین مودیانو چنان صحنه های ملموس را متجسم می کند که گویا وی به ثبت لحظه ها مشغول است و اغلب این صحنه های مصور و منشور، با روایت دانای کل مطرح می شود و لحنی کاملاً محتاط، نرم

همراه با سبکی شسته، رفته و در کمال ایجاز و بی‌پیرایه دارد.

ادبیات داستانی در معنای جامع آن به هر روایتی که خصلت ساختگی و ابداعی آن بر جنبه‌ی تاریخی و واقعی‌اش غلبه کند، اطلاق می‌شود؛ از این رو ظاهراً باید همه‌ی انواع خلاقه‌ی ادبی را در بر بگیرد اما در عرف نقد امروز، به آثار روایتی منشور، ادبیات داستانی می‌گویند.

«ادبیات داستانی بخشی از ادبیات یا ادبیات تخیلی است و تفاوت عمده‌ی آن با سایر گونه‌ها در این است که ادبیات داستانی همه‌ی انواع آثار داستانی منشور را در بر می‌گیرد که شامل: قصه، رمانس، رمان، داستان کوتاه و آثار وابسته به آنهاست». (میرصادقی، ۱۳۹۲: ۲۱)

رمان مهم‌ترین و معروف‌ترین شکل تبلور یافته‌ی ادبی روزگار ماست؛ در فرهنگ اصطلاحات ادبی «هاری‌شا» رمان چنین تعریف شده است: «روایت منشور داستانی، تخیلی که شخصیت‌ها و حضورشان را در سازمان‌بندی مرتبی از وقایع و صحنه‌ها تصویر کند. اثری داستانی که کمتر از ۳۰ تا ۴۰ هزار کلمه داشته باشد، غالباً به عنوان «قصه»، «داستان کوتاه» و «داستان بلند یا نایت» محسوب می‌شود، اما رمان حداکثری برای طول و اندازه‌ی وسیع‌تر خرد ندارد. هر رمان، شرح و نقلی است از زندگی و هر رمان متضمن «کشمکش»، «شخصیت‌ها»، «عمل»، «صحنه‌ها»، «پیرنگ» و «درون‌مایه» است». (میرصادقی، ۱۳۹۲: ۲۴)

بررسی عناصر داستانی در رمان جزء رویکردهای مهم نقد ادبی محسوب می‌شود تا به وسیله‌ی آن بتوان لایه‌های مختلف بافت

متنی داستان‌ها را بازسازی کرد؛ به همین منظور از منابع مختلف مکتوب، نقدهای مرتبط با موضوع، کتب مرجع و سلسله مقالات پراکنده به منظور تکمیل پژوهش مذکور استفاده شده و علت انتخاب این پژوهش برنده شدن جایزه ادبی نوبل (۲۰۱۴) توسط نویسنده‌ی سه رمان به نامهای: بی‌راه، خیابان بوتیک‌های خاموش و مرا، غیر-کوچولو می‌نامیدند یعنی؛ ژان پاتریک مودیانو بوده‌است. پاتریک مودیانو در سال (۱۹۴۵) در پاریس، از پدری اسکندران‌ی اصل و مادری لژیون به دنیا آمد؛ فضای کودکی پاتریک آکنده بود از بوی مسموم اشغال فرانسه به دست نازی‌ها و روابط مشکوک پدرش با محیط‌هایی که به اشغالگران همکاری می‌کردند و زندگی در یک پانسیون شبانه‌روزی. نزدیکی به نیمی از عمر پاتریک مودیانو ۶۵ ساله، محبوب‌ترین نویسنده‌ی صاحب‌نظر یک معاصر فرانسه و بی‌تردید اروپا را به دنبال می‌کشد. او پایه‌گذار یکی از رمان‌ها از زبان چند راوی است که تاکنون بیست رمان و مجموعه داستان را به چاپ رسانیده است که در نوشتن آنها از شرح حال شخص موردالهام گرفته‌است. به دلیل گستردگی آثار مودیانو در تحقیق مجال پرداختن به همه‌ی آثار او نبود به همین دلیل به گزینش سه اثر ممیز و برتر او پرداخته که در متن تحقیق به تفصیل درباره‌ی برجستگی این سه اثر صحبت خواهد شد.

در ضمن بررسی ساختار و عناصر داستانی خود مقوله‌ای بسیار وسیع و گسترده است به گونه‌ای که مؤلفین مجبور شدند از تفصیل برخی مباحث مثل؛ وجود تأویلی رمان صرف نظر کرده چراکه پرداختن به نقد ساختاری و... خود نیاز به باز شدن تحقیق و قلم فرسایی‌های

جدید دارد؛ ساختار این تحقیق به ترتیب عبارتند از:

فصل اول- به داستان و عناصر داستانی اختصاص دارد؛

فصل دوم- به معرفی نویسنده و آثارش پرداخته است؛

فصل سوم- تجزیه و تحلیل آثار است که در آن به بررسی عناصر داستانی در سه اثر منتخب پاتریک به نام‌های: بی‌راه، خیابان بوتیک‌ها، خاموش و مرا نگین کوچولو می‌نامیدند؛ می‌پردازد. لازم به ذکر است که در پژوهش حاضر تعداد منابعی که در آن به توضیح و تفسیر کارهای ادبی و داستانی پاتریک مودیانو پرداخته شده باشد، بسیار کم است. همچنین فقط در حد یک- دو نمونه مقاله بوده است که این پژوهشگران را بسیار دشوار نموده و اکثر منابع و مآخذ مورد استناد، این تحقیق، محدود به کتاب‌ها و مقالاتی درباره‌ی عناصر داستانی است و حتی پرداختن به فرم خاص داستان‌های فرانسوی از دیدگاه عناصر داستانی نیز نکته‌ای شایان توجه بوده است.

